

● بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

آشنایی با پورتال

تأثیر فناوری اطلاعات بر سازمان و مدیریت

کارشناسی ارشد مدیریت فناوری اطلاعات دانشگاه آزاد اسلامی- واحد تهران مرکز

استاد راهنما: جناب آقای دکتر احمدی بافنده

ارائه: محمد مهدی نوریه

زمستان 1393

پورتال چیست؟

پورتال چیست؟

● کلمه پورتال به مجموعه متنوعي از وبسایتها اطلاق می‌شود که شامل وبسایتهای کوچک داخلی برای همکاری‌های درون سازمانی تا سایت‌های اینترنتی برای ارتباط با مشتریان می‌شود.

● به صورت کلی پورتال وبسایتی است که اطلاعات، سیستم‌ها و خدمات مرتبط را یکپارچه می‌کند. پورتال پیچیدگی خدمات و اطلاعات را با ارائه یک رابط واحد برای کاربر تسهیل می‌کند.

پورتال

ارائه یک تعریف نسبتاً جامع برای پورتال:

پورتال صفحه وب واسطی است که امکان دسترسی آسان را به هر چیزی که کاربر، برای انجام وظیفه یا خواسته اش نیاز دارد، بدون توجه به اینکه محل فیزیکی آن کجاست، از طریق درگاهی واحد برای کاربر خود فراهم می کند.

انواع پورتال‌ها

● داخلی (intranet)

- که ارتباطات درون سازمانی و کارگروهی را سامان می‌دهد.

● خارجی (extranet)

- که به ارتباط سازمان با سایر همکاران و شرکای تجاری می‌پردازد

● اینترنتی

- که برای ارتباط سازمان با مشتریان بکار برده می‌شود.

لزوم نگاه یکپارچه

- سازمان‌هایی که دارای پورتال‌های متعدد هستند ناگزیر بایستی دیدگاه یکپارچه‌ای را دنبال کنند.
- راهکار "جزیره‌ای" در توسعه پورتال‌ها می‌تواند به اتلاف هزینه و افزایش ریسک منجر شود

توانایی‌های پورتال

- تعیین هویت کاربر
- شخصی‌سازی (User Authentication)
- یکپارچگی و تجمیع سیستم‌ها (Integration)
- جستجو
- کار گروهی (Collaboration)
- مدیریت محتوای وب
- گردش کار (Workflow)

تعیین هویت (Authentication)

- بنا به تعریف پورتال‌ها اطلاعات و توانایی‌ها را بر اساس مشخصات کاربر ارائه می‌کنند. به این ترتیب قدم اول شناسایی کاربر است. در محیط‌های اینترنتی این شناسایی ممکن است از طریق مکانیزم‌های ضعیفی نظیر نگهداری Cookie صورت گیرد اما در انواع دیگر پورتال نظیر پورتال‌های داخلی معمولاً مکانیزم‌های قوی‌تری لازم است.

اگر هر سیستم در پورتال مکانیزم تعیین هویت جداگانه‌ای با کلمات عبور مجزا داشته باشد، مکانیزم تعیین هویت مشکل‌ساز خواهد شد. نکته اصلی در توسعه یک پورتال کارا فراهم آوردن امکانی است که کاربر بتواند با یکبار تعیین هویت از تمامی قسمت‌ها و اطلاعات مناسب بهره‌مند شود. این امر به single sign-on مشهور است.

شخصي سازي (Personalization)

- شخصي سازي اصطلاحي است که به فرآیند نمایش محتوا به کاربران بر اساس نوع کاربري، موقعیت و یا تاریخچه استفاده آنها اطلاق می شود. پورتال ها می توانند به روش هاي زیر شخصي شوند:

- از طریق نمایش اطلاعات: کاربراني می توانند بخش هاي خاصي از رابط کاربر نظیر انتخاب نوع و محل نمایش اطلاعات، انتخاب نحوه و فرمت نمایشي، و انتخاب خدمات مورد نظر را سفارشي کنند.

- از طریق محتوي و امکانات: در این روش محتوایی که کاربر مشاهده می کند به سلايق او و همچنین انتخاب هايي که سیستم بصورت خودکار انجام می دهد بستگی پیدا می کند. انتخاب هايي سیستم بر اساس منطق کسب و کار شکل می گیرد براي مثال بر اساس مشخصات کاربر و یا تاریخچه خریدهاي قبلي وي.

یکپارچگی و تجمیع Integration

- تجمیع سیستم‌های کاربردی در واقع اتصال سیستم‌های مجزا از طریق اشتراک داده‌ها و عملیات خودکار است. برای مثال ممکن است سیستم پرسنلی، دستمزد و حسابداری به شکل یکپارچه دیده شوند اگرچه این سیستم‌ها به شکلی مجزا عمل می‌کنند اما از طریق اشتراک داده‌ها و برخی عملیات ممکن است با سیستم پورتال به صورت یکپارچه در رابط واحدی مشاهده شوند

تجميع محتوي (Content)

- تجميع محتوي کمک مي‌کند تا محتوای مورد نظر یکبار تولید شده و در موارد متعدد مورد استفاده قرار گیرد. در تجميع محتوا اطلاعات از منابع متعددي اخذ شده و در يك رابط واحد (پورتال) ارائه مي‌شود. به این ترتیب پورتال مي‌تواند محتوای تولید شده توسط منابع مجزا را به صورتي یکپارچه نمایش دهد. برای مثال سایت يك موسسه مي‌تواند اطلاعات شرکاي خود را مستقيماً از پورتال اکسترانتي مختص شرکا تامین کند.

جستجو

- جستجو یکی از امکانات کلیدی پورتال‌ها است که از طریق آن کاربران می‌توانند به اطلاعات مورد نظر خود فارغ از روشی که در پورتال برای طبقه‌بندی اطلاعات مورد توجه بوده است دسترسی پیدا کنند.

کار گروهی (Collaboration)

- امکانات مختص به کار گروهی از دیگر نیازمندی‌های سیستم‌های پورتال محسوب می‌شود. امکاناتی نظیر سایت پروژه‌ها، اشتراک مستندات، فضای بحث‌گروهی، اخبار داخلی به همراه سیستم‌های اعلان و هشدار قابل تنظیم به کاربران کمک می‌کند تا بتوانند اطلاعات خود را به اشتراک گذاشته و به شکل موثرتری کار خود را به انجام رسانند. این امکانات کمک می‌کند که اشخاص به صورت همزمان یا غیرهمزمان با یکدیگر همکاری کنند.

مدیریت محتوای وب

- مدیریت محتوا در واقع فرآیند ذخیره‌سازی، مدیریت و ایجاد ارتباط بین مستندات متنوع است. به این ترتیب مدیریت محتوا یکی از بخش‌های اساسی سیستم‌های پورتال است. مدیریت محتوای وب به امکان تولید، ذخیره‌سازی و انتشار مستندات در محیط وب می‌پردازد.

- این بخش از امکانات پورتال‌ها بیشتر به ارتباط بین پورتال داخلی و یا اکسترانتی با وب سایت سازمان می‌پردازد. برای مثال ممکن است اخبار تولید شده در پورتال داخلی پتانسیل انتشار بر روی وب سایت شرکت را داشته باشند.

گردش کار (Workflow)

- از نقطه نظر سیستم‌های پورتال "گردش کار" فرآیند تولید، تایید و انتشار محتوا است. این امکان برای کاربران شرایطی را فراهم می‌کند که به شکل کنترل شده‌ای به تولید محتوا و انتشار آن بپردازند.

معماري

● چارچوب اصلي ارائه

- براي آنکه پورتالها بتوانند اطلاعات متفاوتي را در چارچوبي واحد ارائه کنند، عملاً از تکنولوژي و هسته‌اي اصلي براي تبديل صور متفاوت اطلاعاتي به قالب HTML استفاده مي‌کنند. براي توسعه پورتالهاي يکپارچه طبيعي است استفاده از يك هسته اصلي به اين منظور که مي‌تواند اجزاي مختلف پورتال را پوشش دهد امري اجتناب‌ناپذير است.

● محيط مشترك توسعه

- معمولاً توسعه پورتالها با فرآيندهاي پيچيده توسعه نرم‌افزار مرتبط مي‌شود که در آن استفاده از تکنولوژيهاي متنوع و اتصال آنها در يك محيط مشترك مد نظر قرار مي‌گيرد. در اين شرايط نه تنها استفاده از تکنولوژيهاي يکپارچه موثر است بلکه امکان استفاده از يك محيط مشترك و سازگار توسعه نرم‌افزار تا حد زيادي مفيد است. در اين فضا بخش آي.تي مي‌تواند در محيط مشترکي که مستقيماً با تکنولوژيهاي متنوع پورتال متصل است، با سهولت بيشتري توسعه نرم‌افزار را دنبال کند.

مثال: تکنولوژی یکپارچه مایکروسافت برای پورتال‌ها

- شرکت مایکروسافت مجموعه یکپارچه‌ای از محصولات که در کنار هم می‌توانند تمامی امکانات اولیه پورتال‌ها را فراهم کنند را ارائه می‌کند. این مجموعه به صورت کلی "تکنولوژی یکپارچه پورتال مایکروسافت Microsoft Integrated Portal Technology نامیده می‌شود.

مزایای استفاده از پورتال

- اجبار و الزام امروزی استفاده از پورتال‌ها صرفاً به دلیل حجم وسیع اطلاعات موجود یا به عبارتی انفجار اطلاعات نیست. علاوه بر انفجار اطلاعات، پهنه وب امروزی با ناهمگونی (heterogeneous) پلت فرم‌ها نیز مواجه است. اطلاعات نه تنها در یک مکان فیزیکی نیستند، بلکه روی سیستم‌های مختلفی با انواع متنوعی از سخت‌افزارها، سیستم‌های عامل و نرم‌افزارها قرار گرفته‌اند که فراهم آوردن بستری برای دسترسی به این اطلاعات از مجرای واحد و یکپارچه، از دلایل استفاده از پورتال است.

مزایای استفاده پورتال

- اغلب داشتن یک نرم افزار متمرکز که امکان دسترسی و به اشتراک گذاری اطلاعات میان نرم افزار های مختلف دیگر را در یک سازمان فراهم کند یک نیاز اساسی است. همچنین کاربران علاقه مندند تا همواره از طریق یک نقطه دسترسی به تمام خدمات و اطلاعات مورد نیاز خود، که روی سیستم های مختلفی قرار دارند، دسترسی داشته باشند. راهبران و مدیران سیستم ها نیز دقیقا خواسته های مشابهی را در خصوص راهبری تمامی سیستم ها از طریق یک سیستم مرکزی و یکپارچه دارند.

مزایای استفاده از پورتال بطور تیر وار

- 1. کاهش هزینه ایجاد، به روزرسانی و نگهداری سیستم
- 2. حل اعضااتی چون پیچیدگی مدیریت سیستم، افزونگی اطلاعات و تداخل اطلاعات
- 3. استفاده از پورتال به عنوان یک مزیت رقابتی بین سازمانهای خصوصی و دولتی
- 4. یگانه منبع تعاملی در رابطه با اطلاعات و خدمات سازمانها و جامعیت و یکپارچگی سیستم ارائه دهنده خدمات

مزایای استفاده از پورتال بطور تیترا وار

- 5. سازماندهی محتویات و برنامه‌های کاربردی سازمانها به طوری که نیاز گروه‌های مختلف موجود برآورده می‌شود.
- 6. نهادینه شدن فناوری اطلاعات در سازمان به منظور مدیریت اطلاعات و دانش
- 7. امکان تصمیم‌گیری، کنترل و نظارت بهتر مدیران ارشد جهت نیل به اهداف سازمان بر اساس اطلاعات دقیق و به‌روز
- 8. کاهش چشمگیر هزینه‌ها
- 9. عملکرد بهتر سازمان بخاطر تجمیع اطلاعات سایت‌های مختلف در یک نمای واحد

مزایای استفاده از پورتال بطور تیتروار

- 10. افزایش رضایت مندی مشتریان و کاربران
- 11. افزایش بهره‌وری به واسطه تعاملات بهترین کارکنان و مشتریان
- 12. یکپارچه‌سازی اطلاعات و خدمات و تسهیل در ارائه آن
- 13. دسترسی آسان به برنامه‌های کاربردی
- 14. تنوع در ارائه سرویسها و خدمات
- 15. دسترسی پویا به محتویات اطلاعات برنامه‌ها و روندهای کاری و اداری مختلف
- 16. رعایت محرمانگی در ارائه اطلاعات

نتیجه گیری:

- پورتال‌ها نتیجه تلاش ما برای رسیدن به کیفیت مطلوب در حداقل زمان است. تا مدتی پیش خیلی‌ها گمان می‌برند هر چقدر کاربران اینترنت ورزیده‌تر شوند نسل پورتال‌ها رو به انقراض کشیده می‌شود در حالی که امروزه عکس این گزینه ثابت شده است.

- نتیجه‌ای که از این ویژگی‌های بی‌نظیر بر می‌آید صرف‌جویی در هزینه و زمان و دسترسی سریع‌تر و مطلوب‌تر به اطلاعات و خدمات اینترنتی و در نتیجه افزایش راندمان کاری خواهد بود.

موفق باشيد

